DUBBA · OYSS HAZIRLIK **CEVAP ANAHTARI**

10. Sınıf Felsefe Dersi 1. Dönem 1. Ortak Yazılı Sınavı · Senaryo 1

Süre: 40 dakika · Her sorunun puanı yanında yazılıdır.

Anahtar ve sorular çevrim içi

10. Sınıf Felsefe · 1. Dönem 1. Ortak Yazılı (Senaryo 1)

1. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Kütüphanede Dört Raf

> *Mira, bir cumartesi öğleden sonra ilçe kütüphanesinde farklı raflardan kitaplar karıştırırken şöyle düşünür: "Biyoloji kitabı, canlıların nasıl işlediğini anlatıyor; deneylere, ölçümlere dayanıyor ve kesin sonuçlara ulaşıyor. Ama 'Yaşamın anlamı nedir?' sorusuna bu kitapta hiç cevap bulamıyorum. Bir ilahiyat kitabı ise bu soruya vahiy ve kutsal metinlerden yola çıkarak cevap veriyor; bana manevi bir huzur veriyor. Bir heykel kataloğu ise yaşamı ne ölçüp biçiyor ne de kutsal bir kaynağa başvuruyor; sanatçının hayal gücünden ve duygularından besleniyor. Felsefe kitabı ise bu soruyu ne deneyle ne vahiyle ne de yalnızca duyguyla yanıtlamaya çalışıyor; aksine akıl yürütme ve tartışmayla farklı görüşler üretiyor. Ama yine de tek bir kesin cevaba ulaşamıyor."*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1.1. Metinden hareketle felsefenin bilimle olan **bir benzer** ve **bir farklı** yönünü aşağıdaki tabloya yazınız.

	Benzer Yön (5 Puan)	**Farklı Yön (5 Puan)**
Felsefe – Bilim		

1.2. Metinden hareketle felsefenin dinle olan **bir benzer** ve **bir farklı** yönünü aşağıdaki tabloya yazınız.

	Benzer Yön (3 Puan)	**Farklı Yön (4 Puan)**
Felsefe – Din		

2. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Soru Kutusu

Felsefe kulübü, okul girişine bir "soru kutusu" koymuş ve öğrencilerden merak ettikleri her şeyi yazıp kutuya atmalarını istemiştir. Hafta sonunda kutudan çıkan kâğıtlardan sekizi aşağıdaki tabloda verilmiştir.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

No	Soru	✓ / X
I	Bir bardak sudaki molekül sayısı kaçtır?	
II	Dostluğu dostluk yapan nedir?	
III	Okul kantini bu yıl kaç öğrenciye hizmet verdi?	
IV	İnsan, doğru bilgiye ulaşabilir mi?	
V	Zaman gerçekten akıp gider mi, yoksa yalnızca zihnimizde mi vardır?	
VI	Yarın hava kaç derece olacak?	
VII	Özgür bir seçim yapmak mümkün müdür?	
VIII	Şehirlerarası otobüs Ankara'ya saat kaçta varır?	

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

2.1. Tablodaki sorulardan felsefi soru olanları ✓, felsefi soru olmayanları X ile işaretleyiniz.

2.2. Felsefi soruların **üç** özelliğini aşağıdaki tabloya yazınız. Her özellik için tablodaki felsefi sorulardan birinin numarasını yazarak o sorunun bu özelliği nasıl taşıdığını gerekçelendiriniz.

Özellik (3x1 Puan)	Soru No	Gerekçe (3x2 Puan)

3. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Bilinmeyen Dilde Bir Konferans

Dil öğretmeni Leyla Hanım, öğrencilerine düşünme ve dil ilişkisini anlatmak için sınıfta şu gözlemini paylaşmıştır:

> *"Geçen yıl yurt dışında bir konferansa katıldım. Orada, o ülkenin dilini hiç bilmeden de bazı şeyleri anlayabildiğimi fark ettim: Konuşmacının sesinin yükselip alçalmasından bir tartışma yaşandığını sezdim; dinleyicilerin yüz ifadelerinden konunun ciddiye alındığını anladım. Öte yandan sunumun içeriğini, yani kavramları, gerekçeleri ve çıkarımları tam olarak kavrayamadım. Eve döndükten sonra o konferansın dilini öğrenmeye başladım. Birkaç ay sonra aynı konuyu o dilde okurken daha önce hiç yapamadığım ayrımları yapmaya başladığımı fark ettim."*

Leyla Hanım, dersin sonunda tahtaya aşağıdaki beş ifadeyi yazmıştır:

1. Bir konuyu sorgulayıp karşılaştırmalar yaparak yeni sonuçlara varmayı sağlar.
2. Belirli sesler ve işaretler, bir topluluğun üzerinde uzlaştığı kurallara göre birleştirilir.
3. Kavramların yanında imgelerle de işleyebilir; bu yüzden kimi zaman sözcüklere dökülmeden de sürebilir.
4. Bir kuşaktan ötekine aktarılarak toplumun ortak birikimini taşır.
5. Yeni sözcükler kazanıp bazılarını yitirerek zamanla değişir.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

3.1. Tahtadaki ifadelerin her birinin düşünmeye mi dile mi ait olduğunu aşağıdaki tabloya yazınız ve her ifade için bir gerekçe belirtiniz.

İfade	Düşünme / Dil (5x1 Puan)	Gerekçe (5x1 Puan)
1		
2		
3		
4		
5		

3.2. Leyla Hanım'ın deneyiminde aşağıdaki görüşlerin her birini destekleyen birer durum bulunmaktadır. Her görüşü destekleyen durumu metinden bularak tabloya yazınız ve bu durumun görüşü neden desteklediğini açıklayınız.

Görüş	Destekleyen Durum (2x2 Puan)	Gerekçe (2x2 Puan)
A. Dil olmadan da düşünme mümkündür.		
B. Dil, düşünmeyi geliştirir ve zenginleştirir.		

4. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Eşik-Titremesi

Bir dağcılık topluluğunun bülteninde yayımlanan kısa yazıdan (kurgusal):

> *Uzun yıllar boyunca grubumuzda, bir zirveye tırmanırken doruk noktasına ulaşmadan hemen önce yaşanan o özgün duyguyu tarif etmek için elimizde bir sözcük yoktu. O an için 'heyecan' fazla sığ, 'korku' yanlış, 'sevinç' ise erken kalırdı. Herkes o duyguyu yaşıyor ama kimse onu adlandıramıyordu. Bir süre sonra aramızdaki genç üyelerden biri bu duyguya 'eşik-titremesi' adını verdi. Sözcük önce şakaya geldi, sonra benimsendi. Bugün birisi 'eşik-titremesi yaşadım' dediğinde grup içinde herkes ne demek istediğini anında kavrar; hatta bu duyguyu daha önce fark etmemiş yeni üyeler bile kavramı öğrendikten sonra tırmanışlarda o anı daha net biçimde ayırt ettiklerini söylüyor.*

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

4.1. 'Eşik-titremesi' kavramı ortaya çıkmadan önce dağcıların bu deneyimle ilişkili zihinsel süreçlerini, düşünme ve dil arasındaki ilişkiyi göz önünde bulundurarak açıklayınız.

4.2. 'Eşik-titremesi' kavramının benimsenmesinden sonra yeni üyelerin yaşadığı değişimi, dil ve düşünmenin birbirini nasıl karşılıklı etkilediğini de belirterek açıklayınız.

5. Aşağıdaki yazışma metnini okuyunuz.

Kıyafet Yönetmeliği Tartışması

Bir okul gazetesinin çevrimiçi yorum bölümünde, okulun kıyafet yönetmeliğine ilişkin tartışma şöyle gelişmiştir:

> ***@Demir_K:*** *Okul yönetimi bu kıyafet kuralını kaldırmalı. Geçen yıl yapılan ankette öğrencilerin %78'i mevcut kıyafet zorunluluğundan memnun olmadığını söyledi. Bu kadar kişi şikâyet ediyorsa kural kesinlikle yanlıştır.*
>
> ***@Selin_A:*** *Ben de değişiklik istiyorum ama farklı bir gerekçeyle: Tanınmış bir moda tasarımcısı geçen ay verdiği röportajda "Kıyafet özgürlüğü, bireyin kendini ifade etmesinin temelidir." dedi. Moda konusunda bu kadar deneyimli biri söylüyorsa doğrudur.*
>
> ***@Taner_B:*** *Bakın, geçen dönem kıyafet yönetmeliği uygulamaya girdi ve aynı dönemde sınav başarı ortalaması düştü. Yani kıyafet kuralı öğrencilerin başarısını olumsuz etkiliyor.*
>
> ***@Okan_Y:*** *Bu kuralı kaldırmak isteyenler zaten derse geç kalan, kurallara hiç uymayan öğrenciler. Böyle kişilerin ne dediğine kulak asmaya gerek yok.*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

5.1. Yazışmadaki her kullanıcının ifadesinde yer alan safsatanın türünü aşağıdaki tabloya yazınız ve bu türü belirleme gerekçenizi ifadeyle ilişkilendirerek belirtiniz.

Kullanıcı	Safsata Türü (4x1 Puan)	Gerekçe (4x1 Puan)
@Demir_K		
@Selin_A		
@Taner_B		
@Okan_Y		

5.2. Tabloda belirlediğiniz safsatalardan **ikisini** seçerek her birinin toplumsal tartışmalarda yaratabileceği olumsuz etkiyi ayrı ayrı açıklayınız.

6. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Gece Açık Kütüphane

İlçe Gençlik Meclisi toplantısında söz alan Defne, görüşünü şöyle savunmuştur:

> *"İlçemizdeki öğrencilerin çoğu kalabalık evlerde yaşıyor ve evde sessiz bir çalışma ortamı bulamıyor. İlçe kütüphanesi şu an akşam altıda kapanıyor; okul çıkışından sonra öğrencilere kütüphanede çalışmak için yalnızca iki saat kalıyor. Sınav dönemlerinde öğrencilerin akşam saatlerinde düzenli çalışabilecekleri bir*

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

> *yere duydukları ihtiyaç artıyor. Kütüphanenin geç saate kadar açık kalmasının getireceği ek gider, ilçenin gençlik bütçesiyle karşılanabilecek düzeyde. O hâlde ilçe kütüphanesi sınav dönemlerinde gece yarısına kadar açık tutulmalıdır."*

Toplantıda daha sonra söz alan Kaan ise şu itirazı dile getirmiştir:

> *"Bu yılki gençlik bütçesinin tamamı yeni spor salonunun yapımına ayrıldı; kütüphanenin gece mesaisi için bütçede hiç kaynak kalmadı."*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

6.1. Defne'nin argümanını mantıksal yapıya dönüştürünüz. Öncülleri ve sonucu sembolleriyle birlikte aşağıdaki tabloya yazınız.

Sembol	Önerme (5x2 Puan)
P1	
P2	
P3	
P4	
C	

6.2. Kaan'ın itirazının Defne'nin argümanındaki hangi öncülü zayıflattığını sembolüyle yazınız. Kaan'ın söyledikleri doğruysa argümanın sonucunun neden yeterince desteklenmemiş olacağını açıklayınız.

Puanlama anahtarı ve örnek cevaplar Dubba'nın hazırladığı örneklerdir; resmî değerlendirme ölçütleri ODSGM ve okulun tarafından belirlenir.

Soru – Öğrenme Çıktısı – Beceri

Soru	Öğrenme çıktısı	Beceri
1	FEL.10.1.1. Felsefenin anlamını, gelişim sürecini ve işlevini sorgulayabilme	KB2.7. Karşılaştırma
2	FEL.10.1.1. Felsefenin anlamını, gelişim sürecini ve işlevini sorgulayabilme	KB2.8. Sorgulama
3	FEL.10.2.1. Düşünme ve dil ilişkisini yapılandırabilme	KB2.13. Yapılandırma
4	FEL.10.2.1. Düşünme ve dil ilişkisini yapılandırabilme	KB2.13. Yapılandırma — KB2.13.SB1. Mevcut olay/konu/durumu inceleyerek nedensel ilişkiler ortaya koymak
5	FEL.10.2.2. Mantığın temel kavramlarını ve argümantasyon sürecini yorumlayabilme	KB3.3. Eleştirel Düşünme
6	FEL.10.2.2. Mantığın temel kavramlarını ve argümantasyon sürecini yorumlayabilme	SBAB14. Felsefi Muhakeme

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Puanlama Tablosu

1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1	4.2	5.1	5.2	6.1	6.2	Toplam
10	7	8	9	10	8	7	9	8	8	10	6	100

Çözümler ve Puanlama Anahtarı

1.1. TAM PUAN (10 PUAN)

Dağılım: benzer yön 5 + farklı yön 5.

Örnek Cevap:

	Benzer Yön (5 p)	Farklı Yön (5 p)
Felsefe – Bilim	Her ikisi de aklı temel alır; evren, insan ve yaşam hakkında açıklayıcı bilgiye ulaşmaya çalışır.	Bilim gözlem, deney ve ölçümle kanıtlanabilir, kesin sonuçlara ulaşırken felsefe akıl yürütme ve tartışmayla gerekçeler üretir; kesin kanıt sunmadığı için tek bir doğru yerine farklı görüşler ortaya koyar.

Kabul edilen başka benzer yönler: İkisi de sistemli bir araştırmanın ürünüdür. İkisi de insanın gerçeği kavrama çabasına yol gösterir.

Kabul edilen başka farklı yönler: Bilim deney ve gözlem yapılabilen olguları ele alır, "Yaşamın anlamı nedir?" gibi değer ve anlam sorularını konu edinmez; felsefe bu soruları sorgular. Bilim varlığı belli açılardan, parçalara ayırarak inceler; felsefe varlığı bir bütün olarak ele alır.

KISMİ PUAN: Her hücre ayrı değerlendirilir. Benzer yön doğru, farklı yön yanlış ya da boşsa 5 puan; farklı yön doğru, benzer yön yanlış ya da boşsa 5 puan verilir. Farklı yön hücresinde yalnız bir alanın özelliği yazılıp karşılaştırma yapılmazsa (ör. yalnızca "Bilim deney yapar.") o hücreye 2 puan verilir.

SIFIR PUAN: İki hücre de boş ya da yanlışsa 0 puan verilir. Bilimle değil din ya da sanatla karşılaştırma yapılan hücreye ve içeriği yanlış olan hücreye (ör. benzer yön olarak "İkisi de deneye dayanır.") puan verilmez.

1.2. TAM PUAN (7 PUAN)

Dağılım: benzer yön 3 + farklı yön 4.

Örnek Cevap:

	Benzer Yön (3 p)	Farklı Yön (4 p)
Felsefe – Din	Her ikisi de "Yaşamın anlamı nedir?" gibi insanı, evreni ve hayatın anlamını konu edinen sorulara cevap arar.	Din bilgiyi vahiy ve kutsal metinlerden alır, akıldan çok inanca dayanır; felsefe ise akıl yürütme ve tartışmayla görüş üretir, vahye ya da kutsal bir kaynağa başvurmaz.

Kabul edilen başka farklı yön: Dinin bilgileri kesin kabul edilir ve sorgulanmadan inanılır; felsefe ele aldığı konulara eleştirel yaklaşır ve tek bir kesin cevaba bağlanmaz.

KISMİ PUAN: Her hücre ayrı değerlendirilir. Benzer yön doğru, farklı yön yanlış ya da boşsa 3 puan; farklı yön doğru, benzer yön yanlış ya da boşsa 4 puan verilir. Farklı yön hücresinde yalnız bir alanın özelliği yazılıp karşılaştırma yapılmazsa (ör. yalnızca "Din vahye dayanır.") o hücreye 2 puan verilir.

SIFIR PUAN: İki hücre de boş ya da yanlışsa 0 puan verilir. Dinle değil bilim ya da sanatla karşılaştırma yapılan hücreye ve içeriği yanlış olan hücreye (ör. benzer yön olarak "İkisi de vahye dayanır.") puan verilmez.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

2.1. TAM PUAN (8 PUAN)

Dağılım: 8 hücre × 1 puan.

No	Soru	Doğru İşaret
I	Bir bardak sudaki molekül sayısı kaçtır?	X
II	Dostluğu dostluk yapan nedir?	✓
III	Okul kantini bu yıl kaç öğrenciye hizmet verdi?	X
IV	İnsan, doğru bilgiye ulaşabilir mi?	✓
V	Zaman gerçekten akıp gider mi, yoksa yalnızca zihnimizde mi vardır?	✓
VI	Yarın hava kaç derece olacak?	X
VII	Özgür bir seçim yapmak mümkün müdür?	✓
VIII	Şehirlerarası otobüs Ankara'ya saat kaçta varır?	X

KISMİ PUAN: Doğru işaretlenen her soru için 1 puan verilir; yanlış işaretlenen ya da boş bırakılan her soru için puan verilmez.

SIFIR PUAN: Hiç işaretleme yapılmazsa ya da tüm işaretler yanlışsa 0 puan verilir.

2.2. TAM PUAN (9 PUAN)

Dağılım: 3 × (özellik 1 + gerekçe 2).

Kabul edilen özellikler (herhangi üçü): **kavramsal derinlik ve öze yönelim**, **açıklık/açık uçluluk**, **evrensellik**, **kurucu/yönlendirici olma**, **tutarlı olma**. Örnek soru II, IV, V ya da VII olmalıdır; aynı soru birden çok özelliğe örnek gösterilebilir.

Örnek Cevap:

Özellik	Soru No	Gerekçe
Kavramsal derinlik ve öze yönelim	II	Soru tek bir arkadaşlığı değil dostluk kavramının özünü, onu dostluk yapan temeli soruşturur.
Açıklık/açık uçluluk	V	Zamanın nesnel mi yoksa zihne bağlı mı olduğu konusunda farklı ve tutarlı cevaplar verilebilir; tek ve kesin bir cevabı yoktur, her cevap yeni sorular doğurur.
Evrensellik	VII	Seçimlerimizin özgür olup olmadığı belli bir yer ya da zamanla sınırlı değildir; her çağda her insanı ilgilendiren temel bir meseledir.

Kurucu/yönlendirici olma için örnek gerekçe: IV. soruya verilen cevap, bilgiyle ilgili diğer soruların nasıl ele alınacağını belirler ve insanın dünya görüşünü etkiler.

KISMİ PUAN: Her satır ayrı değerlendirilir. Özellik doğru, gerekçe yanlış ya da boşsa o satıra 1 puan verilir. Gerekçe soruya değinmeden yalnızca özelliğin tanımını tekrar ediyorsa o satırın gerekçesine 1 puan verilir. Özellik yanlış ya da boşsa o satırın gerekçesine puan verilmez (bağımlı puan kuralı). Üçten az satır doldurulursa yalnız doldurulan satırlar puanlanır.

SIFIR PUAN: Kitapta geçmeyen bir özellik adı yazılan ya da felsefi olmayan bir soru (I, III, VI, VIII) örnek gösterilen satır 0 puan alır. Tablo boşsa 0 puan verilir.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

3.1. TAM PUAN (10 PUAN)

Dağılım: 5 satır × (sınıflandırma 1 + gerekçe 1).

İfade	Düşünme / Dil	Gerekçe
1	Düşünme	Sorgulama, karşılaştırma ve çıkarım yapma zihnin etkinlikleridir.
2	Dil	Seslerden ve sembollerden oluşan, kendi kuralları olan bir sistem dili tanımlar.
3	Düşünme	Düşünme kavramlar ve imgeler aracılığıyla gerçekleşir; dile dökülmeden de sürebilmesi düşünmeye ait bir özelliktir.
4	Dil	Dil toplumsal bir kurumdur; kültürel aktarımı sağlar.
5	Dil	Dil sürekli değişen ve gelişen canlı bir yapıdır.

KISMİ PUAN: Her satır ayrı değerlendirilir. Sınıflandırma doğru, gerekçe yanlış ya da boşsa o satıra 1 puan verilir. Sınıflandırma yanlışsa gerekçe yazılmış olsa da o satıra puan verilmez (bağımlı puan kuralı).

SIFIR PUAN: Tüm sınıflandırmalar yanlış ya da boşsa ya da yalnız gerekçe sütunu doldurulmuşsa 0 puan verilir.

3.2. TAM PUAN (8 PUAN)

Dağılım: 2 görüş × (durum 2 + gerekçe 2).

Görüş	Destekleyen Durum	Gerekçe
A	Leyla Hanım dili bilmediği hâlde ses tonunun yükselip alçalmasından tartışma yaşandığını, yüz ifadelerinden konunun ciddiye alındığını sezmiştir.	Sözcükleri anlamadan da bazı anlamlandırma ve çıkarımlar yapabilmiştir; demek ki zihinsel süreçlerin bir bölümü dil olmadan da işleyebilir.
B	Dili öğrendikten sonra aynı konuyu okurken daha önce yapamadığı ayrımları yapabilmiştir.	Dilin sağladığı kavramlar, düşünceyi daha ince ayrımlar yapabilecek biçimde geliştirmiş ve zenginleştirmiştir; karmaşık içerik (gerekçe, çıkarım) ancak dil aracılığıyla kavranabilmiştir.

KISMİ PUAN: Her satır ayrı değerlendirilir. Durum doğru, gerekçe yanlış ya da boşsa o satıra 2 puan verilir. Gerekçe görüşü tekrar edip duruma bağlanmıyorsa gerekçeye 1 puan verilir. Durum yanlış ya da boşsa o satırın gerekçesine puan verilmez (bağımlı puan kuralı). A ve B için yer değiştirmiş durumlar yazılırsa iki satır da 0 puan alır.

SIFIR PUAN: Metinde olmayan bir durum yazılırsa ya da yalnız dil ve düşünmenin tanımı yazılırsa ilgili satır 0 puan alır. Tablo boşsa 0 puan verilir.

4.1. TAM PUAN (7 PUAN)

Dağılım: dil boyutu 3 + düşünme boyutu 4.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

1. **Dil boyutu (3 puan):** Dağcılar o duyguyu yaşıyordu; ancak onu karşılayan bir sözcük olmadığından deneyimi ifade edip birbirleriyle paylaşamıyorlardı. Dil düşünceleri somutlaştırıp dışa vurulabilir hâle getirir; kavram yokluğu bunu engelliyordu.
2. **Düşünme boyutu (4 puan):** Duygu zihinde belirsiz bir his ya da imge olarak vardı; bu da dil olmadan da bir düzeyde düşünmenin mümkün olduğunu gösterir. Ancak adı olmadığından bu duyguyu heyecan, korku ya da sevinçten ayırt etme, anlamlandırma ve karşılaştırma süreçleri sınırlı kalıyordu.

Örnek Cevap: Dağcılar o duyguyu yaşıyor ve zihinlerinde belirsiz bir his olarak taşıyorlardı; yani dil olmadan da bir tür düşünme vardı. Ancak duyguyu karşılayan bir sözcük olmadığı için onu ne birbirlerine anlatabiliyor ne de heyecan, korku ya da sevinçten açıkça ayırabiliyorlardı. Dilin düşünceyi somutlaştırma ve dışa vurma işlevi işlemediği için düşünmenin anlamlandırma ve ayırt etme süreçleri de eksik kalıyordu.

KISMİ PUAN: Yalnızca dil boyutunu metinle ilişkilendirerek açıklayan cevap 3 puan, yalnızca düşünme boyutunu metinle ilişkilendirerek açıklayan cevap 4 puan alır. Bir boyut doğru ama metne bağlanmadan genel bir ifadeyle yazılırsa o boyutun puanının yarısı (dil 1, düşünme 2) verilir.

SIFIR PUAN: Yalnızca "Kavram yoktu." ya da "Sözcük bulamıyorlardı." gibi metni tekrar eden, düşünme ve dil ilişkisine hiç değinmeyen ya da boş bırakılan cevap 0 puan alır.

4.2. TAM PUAN (9 PUAN)

Dağılım: 3 ölçüt × 3 puan.

1. **Dil, düşünmeyi geliştirir (3 puan):** Yeni üyeler kavramı öğrendikten sonra tırmanışta o anı daha net ayırt etmeye başlamıştır; kavram, düşünceyi düzenleyip zenginleştirmiştir.
2. **Kavram, deneyimi anlamlandırılabilir ve paylaşılabilir kılar (3 puan):** Kavram sayesinde duygu öteki duygulardan ayrılmış, "eşik-titremesi yaşadım" denildiğinde herkes ne kastedildiğini anlar hâle gelmiştir; deneyim dille somutlaşmıştır.
3. **Çift yönlü ilişki (3 puan):** Kavramın doğuşunda düşünme dili etkilemiştir: Dağcıların bu duyguyu fark edip öteki duygulardan farklı bulması, ona bir ad türetilmesine yol açmıştır. Ardından bu ad düşünmeyi etkilemiştir. Dil ve düşünme birbirine indirgenmeden birbirini karşılıklı etkiler.

Örnek Cevap: Yeni üyeler kavramı öğrenmeden önce o duyguyu öteki duygulardan net biçimde ayıramıyordu. Kavramı öğrendikten sonra o anı fark edip adlandırabildiler; deneyim zihinlerinde somutlaştı ve grupla paylaşılabilir hâle geldi. Bu, dilin düşünceyi geliştirip zenginleştirdiğini gösterir. Öte yandan kavram, eski üyelerin bu duyguyu fark edip öteki duygulardan farklı bulmasının sonucu olarak türetilmiştir; yani önce düşünme dili etkilemiş, sonra dil düşünmeyi etkilemiştir. Dil ve düşünme birbirini karşılıklı olarak etkiler.

KISMİ PUAN: Her ölçüt ayrı değerlendirilir; metinle ilişkilendirilerek karşılanan her ölçüt 3 puan alır. Ölçüt doğru ama metne bağlanmadan genel bir ifadeyle yazılırsa o ölçüte 1 puan verilir.

SIFIR PUAN: Yalnızca "Kavramı öğrendiler ve anladılar." gibi metni tekrar eden, dil ve düşünme ilişkisine değinmeyen ya da boş bırakılan cevap 0 puan alır.

5.1. TAM PUAN (8 PUAN)

Dağılım: 4 satır × (safsata türü 1 + gerekçe 1).

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Kullanıcı	Safsata Türü	Gerekçe
@Demir_K	Popülerliğe başvurma	Kuralın yanlış olduğu, yalnızca öğrencilerin çoğunun ondan memnun olmamasına dayandırılmıştır.
@Selin_A	Otoriteye başvurma	İddia kanıtla değil, moda alanında tanınmış bir kişinin saygınlığı koz olarak kullanılarak doğru sayılmıştır.
@Taner_B	Nedensellik hatası	Yönetmelik ile başarı düşüşü yalnızca aynı dönemde gerçekleştiği için aralarında sebep-sonuç bağı kurulmuştur.
@Okan_Y	Adam karalama	Görüşün içeriği tartışılmadan, onu savunanlar "geç kalan, kurallara uymayan" diye aşağılanarak görüş reddedilmiştir.

KISMİ PUAN: Her satır ayrı değerlendirilir. Tür doğru, gerekçe yanlış ya da boşsa o satıra 1 puan verilir. Tür yanlış ya da boşsa gerekçe yazılmış olsa da o satıra puan verilmez (bağımlı puan kuralı). "Nedensellik hataları" yazımı da tam kabul edilir.

SIFIR PUAN: Tüm türler yanlış ya da boşsa 0 puan verilir. Kitapta geçmeyen safsata adları (ör. "ad hominem", "saman adam") yazılan satır 0 puan alır.

5.2. TAM PUAN (8 PUAN)

Dağılım: 2 safsata × (olumsuz etki 2 + türe özgü açıklama 2).

Her açıklamada aranan ölçütler:

- Safsatanın toplumsal tartışmayı nasıl saptırdığı ya da güveni nasıl sarstığı belirtilir (2 puan).
- Açıklama seçilen safsata türüne özgüdür; "Yanlış düşünmek zararlıdır." gibi genel ifadeler bu ölçütü karşılamaz (2 puan).

Örnek cevaplar:

- *Popülerliğe başvurma:* Çoğunluğun görüşü doğrunun ölçütü sayılırsa azınlıkta kalan görüşler tartışılmadan reddedilir; sorunun gerçek gerekçeleri çoğunluk baskısının arkasında kalır.
- *Otoriteye başvurma:* Tanınmış birinin sözü kanıt yerine konursa insanlar iddiayı sorgulamadan kabul eder; tartışma kanıtlardan değil kişilerin ününden beslenir.
- *Nedensellik hatası:* Aynı dönemde yaşanan iki olay arasında sebep-sonuç bağı kurulursa asıl nedenler göz ardı edilir ve sorunu çözmeyecek kararlar alınabilir.
- *Adam karalama:* Görüşü savunan kişi aşağılandığında tartışma fikirden kişiye kayar; eleştiri yapanlar susar ve sorun konuşulmadan kalır.

KISMİ PUAN: Her safsata ayrı değerlendirilir. İki ölçütten yalnız biri karşılanırsa o safsataya 2 puan verilir. Yalnızca bir safsata açıklanırsa en fazla 4 puan verilir. Açıklanan safsatanın türü metindeki ifadeyle eşleşmiyorsa (ör. @Okan_Y'nin ifadesi için "otoriteye başvurma") o açıklamaya puan verilmez (bağımlı puan kuralı).

SIFIR PUAN: Safsata türü belirtilmeden genel bir yorum yazılırsa ya da cevap boşsa 0 puan verilir.

6.1. TAM PUAN (10 PUAN)

Dağılım: 5 satır × 2 puan.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Sembol	Önerme
P1	İlçedeki öğrencilerin çoğu evde sessiz bir çalışma ortamı bulamıyor.
P2	Kütüphane akşam altıda kapandığı için okul çıkışından sonra kütüphanede çalışmaya yalnızca iki saat kalıyor.
P3	Sınav dönemlerinde öğrencilerin akşam saatlerinde çalışabilecekleri bir yere ihtiyacı artıyor.
P4	Kütüphanenin geç saate kadar açık kalmasının ek gideri gençlik bütçesiyle karşılanabilir.
C	İlçe kütüphanesi sınav dönemlerinde gece yarısına kadar açık tutulmalıdır.

Öncüllerin sırası farklı yazılabilir; dört öncül ile sonucun doğru ayrılması esastır. Önermeler anlamı korunarak kısaltılmış biçimde de yazılabilir.

KISMİ PUAN: Her satır ayrı değerlendirilir; doğru yazılan her önerme 2 puan alır. Bir öncül eksik ya da anlamı bozulmuş biçimde yazılırsa o satıra 1 puan verilir. Sonuç, öncül satırına yazılmışsa ya da bir öncül C satırına yazılmışsa o satırlara puan verilmez.

SIFIR PUAN: Metinde olmayan önermeler yazılırsa ya da tablo boşsa 0 puan verilir.

6.2. TAM PUAN (6 PUAN)

Dağılım: öncül 2 + açıklama 4.

Beklenen cevap: Kaan'ın itirazı **P4** öncülünü zayıflatır. Defne'nin sonucu iki dayanağa sahiptir: P1–P3 kütüphanenin geç saatte açık olmasına ihtiyaç bulunduğunu, P4 ise bunun karşılanabilir olduğunu gösterir. Bütçede kaynak kalmadıysa P4 yanlış olur; kalan öncüller yalnızca ihtiyacı gösterir, önerinin yapılabilir olduğunu göstermez. Bu nedenle "açık tutulmalıdır" sonucu yeterli gerekçeden yoksun kalır.

Açıklama ölçütleri:

- Sonucun öncüllere dayandığını ve P4'ün yanlış çıkmasıyla bir dayanağın düştüğünü belirtme: 2 puan
- Kalan öncüllerin (P1–P3) yalnız ihtiyacı gösterip önerinin karşılanabilirliğini göstermediğini açıklama: 2 puan

KISMİ PUAN: Öncül doğru belirlenip açıklama yapılmazsa 2 puan verilir. Açıklama ölçütlerinden yalnız biri karşılanırsa açıklamaya 2 puan verilir. Öncül yanlış belirlenirse açıklama puanı verilmez (bağımlı puan kuralı).

SIFIR PUAN: Öncül belirtilmeden yalnızca "Kaan haklıdır." ya da "Argüman yanlıştır." gibi değerlendirme yazılırsa ya da cevap boşsa 0 puan verilir.

© 2026 Dubba. Bu yazılının soruları, şekilleri, puanlama anahtarı ve çözümleri Dubba'nın özgün eseridir (5846 sayılı FSEK); tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde ve değiştirilmeden çoğaltıp öğrencilere, sınıflara, okullara ve kurslara bedelsiz dağıtabilirsin; satılamaz, ücretli bir ürün ya da hizmette kullanılamaz, ticari amaçla kullanılamaz, başka sitede barındırılamaz, kaynak dubba.com.tr gösterilir. Telif Politikası 3. madde: dubba.com.tr/telif